

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Медичне страхування, як сектор страхового ринку, є ще недостатньо розвинутим. Це обумовлено станом законодавчих та нормативних актів щодо механізму надання медичними закладами медичної допомоги, медичних послуг понад обсяги, передбачені бюджетним фінансуванням. Сучасне суспільство потребує законодавчого акту, який би врегулював проблему впровадження в Україні системи медичного страхування. Він має враховувати інтереси українських громадян, передбачати трансформацію системи охорони здоров'я та сприяти реалізації інтересів учасників страхового ринку.

Адже, безкоштовної медичної допомоги на сьогодні фактично не існує, так як більшість громадян України додатково оплачує медичні послуги. Хвороби зумовлюють на сьогодні значну потребу в грошах, і пересічна сім'я не має змоги покрити її із власних коштів без відчутного обмеження життєвого рівня. В той же час, медичне страхування у процесі медичного забезпечення наділене такими демократичними перевагами, як: право вибору страхувальником та застрахованим страхової медичної організації, медичного закладу та лікаря; рівноправність в отриманні медичної послуги; конкуренція між страховиками, медичними закладами й окремими лікарями-практиками.

У країні утримується неефективна і недієздатна система охорони здоров'я, яка не задовольняє ні хворих, ні медичних працівників. Саме тому запровадження в Україні обов'язкового медичного страхування потребує: законодавчого врегулювання кола платників страхових внесків і бази для їхнього нарахування; здійснення ряду заходів щодо оптимізації мережі

лікувальних закладів з метою уникнення необґрунтованих витрат на утримання надлишкових приміщень та персоналу; узгодження стандартів медичного обслуговування згідно із світовим досвідом.

Необхідність введення в Україні обов'язкового соціального медичного страхування постійно обговорюється протягом останніх років і в законотворчих органах влади. Так, на розгляд Верховної Ради України з 2000 р. вже було подано (але відхилено чи не прийнято) 20 (!) законопроектів про обов'язкове медичне страхування [1].

Основними принципами, покладеними в основу розробки проекту закону, мають бути збереження соціальних гарантій, встановлених Конституцією України та чинним законодавством, та розширення вже існуючих. При цьому, для згладженого функціонування системи національного обов'язкового медичного страхування мають бути виконані наступні умови: 1) відокремленість коштів страхового фонду і взагалі системи від загальнодержавного бюджету; 2) наявність системи, що забезпечує сплату обов'язкових внесків; 3) наявність механізму, який дозволяє фонду перераховувати акумульовані кошти безпосередньо надавачам медичних послуг; 4) наявність чіткого механізму адміністрування, який забезпечує оплату послуг, наданих лікувальними установами, і не допускає використання коштів на інші потреби.

Щодо впровадження медичного страхування існує багато думок, часто протилежних. На думку працівників Міністерства праці та соціальної політики, медичне страхування доцільно запроваджувати одночасно з накопичувальною пенсійною системою. Адже воно має здійснюватись з урахуванням можливостей вітчизняної економіки і тарифів, затверджених Кабінетом Міністрів України. Витрати на медичні послуги повинні забезпечуватись роботодавцями та місцевими органами виконавчої влади без збільшення навантаження на фонд оплати праці.

Інший підхід передбачає, що медико-санітарна допомога має надаватися на трьох рівнях: перший рівень – базовий, життєзберігаючий – за рахунок

бюджетних коштів, другий рівень – основний, здоров'язберігаючий – за рахунок обов'язкового медичного страхування, яке оплачується страховими компаніями, що мають відповідну ліцензію на здійснення відповідного виду медичного страхування, та третій рівень – сервісний – за рахунок програм добровільного медичного страхування (ДМС); він покриватиме все те, що не покривається двома попередніми рівнями [2, с. 28].

Проте, поки не прийнято закон про обов'язкове медичне страхування, уряд має стимулювати розвиток добровільного медичного страхування. Це дасть міцне підґрунтя для розуміння процесу страхування всіма суб'єктами медичного страхування. Необхідним вважається проведення ряду заходів організаційного характеру, у тому числі, прийняття нормативно-правових актів, які б забезпечили рішення наступних найбільш важливих проблем: 1) забезпечення конкурентного середовища на ринку медичних послуг у разі прийняття законодавчих актів з питань обов'язкового соціального медичного страхування; 2) прийняття законодавчих актів щодо введення податкових пільг, інших податкових інструментів стосовно страхових платежів з добровільного медичного страхування, які сплачуються страхувальниками – юридичними та фізичними особами; 3) надати пільги на оподаткування прибутку лікувально-профілактичних установ, медичних закладів усіх форм власності при умові спрямування прибутку, одержаного від діяльності по медичному страхуванню, на розвиток власної медичної діяльності; 4) визначити умови оплати праці медичних працівників, надати можливість лікарям отримувати оплату у вигляді гонорарів, премій тощо; дозволити доплату медичним працівникам за обслуговування застрахованих; 5) затвердити гарантований мінімум медичної допомоги за рахунок бюджетного фінансування, що дасть можливість визначитись, яку частину вартості медичної допомоги (яка не покривається за рахунок бюджету) повинні оплачувати страхові компанії за добровільним медичним страхуванням тощо.

Пропонуємо перелік змін до нормативно-правових актів, ухвалення яких, на нашу думку, є необхідним для ефективного запровадження медичного

страхування з метою проведення реформи системи охорони здоров'я в Україні (рис. 1).

Рис. 1. Організаційний механізм вдосконалення державного регулювання розвитку медичного страхування в Україні

Джерело: розроблено автором

Отже, державна політика розвитку системи медичного страхування, як частина загальної соціальної та економічної політики України, повинна визначати основні елементи організаційно-економічного механізму економічного та адміністративно-правового регулювання у галузі соціального захисту населення з урахуванням загальнодержавних пріоритетів, в тому числі шляхом підтримки медичного страхування в таких основних напрямках: формування нормативно-правової бази, удосконалення податкової політики, робота з лікувально-профілактичними установами, підвищення фінансової надійності страховиків, підвищення страхової культури населення, зацікавленість медичних працівників.

Список використаних джерел

1. <http://zakon5.rada.gov.ua/>
2. Приказюк Н. Медичне страхування в Україні : тенденції та перспективи розвитку / Н. Приказюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2008. – № 104. – С. 25–29.

Ніколаєнко С. М. Організаційний механізм державного регулювання системи медичного страхування в Україні / С. М. Ніколаєнко // Конкурентоспроможність в умовах глобалізації: реалії, проблеми та перспективи : матеріали X Міжнародної науково практичної конференції (Житомир, 28–29 квітня 2016 року) / за ред.. Саух І.В. – Житомир: Вид-во ЖФ КІБІТ, 2016. – С. 98–101.

Організатор: Житомирська філія КІБІТ